

Sygn. akt III AUa 1337/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Witold Nowakowski (spr.)
Sędziowie	SSA Maria Małek - Bujak SSA Wojciech Bzibziak
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. R. (M. R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach

z dnia 28 marca 2012r. sygn. akt X U 202/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonego M. R. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

/-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA W. Nowakowski /-/ SSA W. Bzibziak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1337/12

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił M. R. obliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w oparciu o art. 55 tej ustawy, bowiem ubezpieczony z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po raz pierwszy przed dniem 31 grudnia 2008r., a także ma ustalone prawomocną decyzją z dnia 7 lutego 2007r. prawo do emerytury.

W odwołaniu M. R. domagał się uchylenia zaskarżonej decyzji, przyznania i obliczenia emerytury na podstawie art. 55 i 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - gdyż byłaby ona wyższa od emerytury obliczonej na podstawie art. 53 tej ustawy. Podniósł, że jego wniosek o przyznanie emerytury z dnia 29 grudnia 2006r. dotyczył emerytury wcześniejszej, przyznawanej przed ukończeniem 65 roku życia, a organ rentowy nie pouczył go wówczas, że złożenie wniosku w 2006r., przed osiągnięciem wieku emerytalnego, pozbawi go prawa do obliczenia emerytury zwykłej w sposób wskazany w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podkreślając, że warunkiem zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej jest kontynuowanie ubezpieczeń emerytalnego i rentowych po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, przy czym spełnienie tego warunku bada się na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę. Osobie, której przyznano jakąkolwiek emeryturę obliczoną na dotychczasowych zasadach, tj. zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, nie przysługuje prawo do zastosowania art. 55 i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad, tj. zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy w Katowicach ustalił, że ubezpieczony M. R. (ur. (...)) od dnia 6 października 2006r. ma ustalone prawo do emerytury. Wpłata świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia. Decyzją z dnia 9 grudnia 2011r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego i podjął jej wypłatę od dnia 1 października 2011r.

W dniu 26 października 2011r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem 65 roku życia. Dołączył świadectwo pracy z 24 października 2011r., stwierdzające, iż od dnia 1 stycznia 2011r. do 21 października 2011r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółce z o.o. (...) w Z. oraz wystawione przez tego pracodawcę w dniu 24 października 2011r. zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

Ubezpieczony legitymuje się przeszło 45-letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

Pełnomocnik ubezpieczonego podnosił, że organ rentowy nie miał prawa odmówić ubezpieczonemu ustalenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ, gdy ubezpieczony złożył wniosek w 2006r. o wcześniejszą emeryturę nie został przez ZUS pouczony, iż przyznanie mu takiej emerytury uniemożliwi mu w przyszłości ustalenie emerytury kapitałowej. Brak tego pouczenia narusza art. 9 k.p.a., w związku z czym, zaskarżona decyzja powinna zostać uchylona i sprawa przekazana organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. Pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o uwzględnienie odwołania poprzez wyliczenie ubezpieczonemu emerytury na podstawie art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony bezsprzecznie spełnia warunki do uzyskania emerytury w oparciu

o art. 26 cytowanej ustawy i po osiągnięciu wieku 65 lat kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem 65 roku życia wystąpił po dniu 31 grudnia 2008r.

Po wskazaniu dyspozycji art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Okręgowy stwierdził, że przepis ten umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach (stosownie do art. 27 ustawy) według zasad obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r.

(na zasadach art. 26 ustawy). Z jego treści wynika, iż możliwe jest to w przypadku, gdy osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 65 lat życia, wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po 31 grudnia 2008r. i emerytura obliczona

w myśl art. 26 ustawy emerytalnej (tzw. kapitałowa), okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53 (na starych zasadach). Przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie zawiera jakiegokolwiek zapisu wskazującego, aby uprzednie ustalenie uprawnień do emerytury wcześniejszej uniemożliwiało jego zastosowanie.

Ubezpieczony wyczerpał dyspozycję przepisu art. 55 ustawy emerytalnej, podlegając ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu po ukończeniu 65 roku życia. W ocenie Sądu Okręgowego, interpretacja przepisu art. 55 ustawy emerytalnej, przedstawiana przez organ rentowy, sprzeczna jest z jego treścią. W przepisie tym brak przesłanki, że stosuje się go tylko do takiej osoby, która nie ma już ustalonego prawa do emerytury. Ustalenie emerytury na starych zasadach nie stanowi zatem przeszkody do ustalenia emerytury kapitałowej, nawet w przypadku, gdyby ubezpieczony taką emeryturę pobierał. Przepis art. 55 ustawy stanowi jedynie, iż wniosek o emeryturę powinien zostać złożony po dniu 31 grudnia 2008r. i warunkiem uzyskania emerytury kapitałowej jest (w przypadku mężczyzn) kontynuowanie ubezpieczenia emerytalno - rentowego po osiągnięciu 65 lat życia.

Zatem organ rentowy powinien ustalić ubezpieczonemu emeryturę kapitałową i po jej ustaleniu stwierdzić, czy jest ona wyższa od obliczonej na starych zasadach i wypłacać emeryturę wyższą.

Na marginesie, Sąd Okręgowy odnosząc się do wniosku ubezpieczonego

o uchylenie zaskarżonej decyzji - wskazał, że wedle Kodeksu postępowania cywilnego - art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., sąd ubezpieczeń społecznych rozpoznając w pierwszej instancji odwołanie od decyzji organu rentowego może wydać jedynie dwa rodzaje rozstrzygnięć - oddalić odwołanie bądź zmienić zaskarżoną decyzję w całości lub w części i orzec, co do istoty sprawy - nie ma on natomiast możliwości uchylenia zaskarżonej decyzji czy też stwierdzenia jej nieważności.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, zobowiązując organ rentowy do obliczenia emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach o rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego niewłaściwą wykładnię i zastosowanie skutkujące przyznaniem odwołującemu prawa do emerytury, której wysokość ustalono według zasad określonych w art. 26 ustawy, pomimo, że odwołujący w dniu 31 grudnia 2008r. był uprawniony do emerytury (wniosek o emeryturę złożył przed dniem 31 grudnia 2008r.).

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podniósł, że z zaskarżonym wyrokiem nie sposób się zgodzić. Zgodnie ze stanowiskiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przepis art. 55 ustawy znajduje zastosowanie wyłącznie do tych ubezpieczonych

uprawnionych do emerytury na podstawie art. 27 ustawy, którzy na dzień 31 grudnia 2008r. nie posiadali statusu emeryta potwierdzonego decyzją organu rentowego.

Wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w sierpniu 2006r. Został on rozpatrzony według stanu prawnego wówczas obowiązującego. Ta okoliczność obecnie wyklucza możliwość ustalenia wysokości emerytury wg zasad dla emerytur kapitałowych, pomimo że ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego (65 lat).

M. R., ur. w (...)r., należy do kręgu ubezpieczonych, dla których, co do zasady, znajduje zastosowanie art. 53 ustawy. Przepis art. 55 ustawy, który dopuszcza możliwość ustalenia wysokości emerytury na zadach adresowanych do osób ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948r. (art. 26), jest przepisem o charakterze szczególnym i jako taki powinien być wykładany ściśle.

Zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Przepis ten nie znajduje zatem zastosowania do ubezpieczonych, którzy z wnioskiem o emeryturę wystąpili przed dniem 1 stycznia 2009r., a taka sytuacja zachodzi w rozpatrywanej sprawie.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie można zgodzić się z ustaleniem Sądu, że ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o emeryturę po 31 grudnia 2008r., skoro status emeryta nabył już w 2006r. Przyjęta przez Sąd Okręgowy interpretacja przepisu art. 55 ustawy w rezultacie ma charakter wykładni rozszerzającej, co nie jest zgodne z intencjami ustawodawcy, który wyłączył z zakresu zastosowania tej normy prawnej tych ubezpieczonych, którzy na dzień 31 grudnia 2008r. zrealizowali prawo do emerytury na zasadach wówczas obowiązujących.

W ocenie organu rentowego, przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury ustalonej wg zasad określonych w art. 26 ustawy, stanowi naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 55 ustawy, a to uzasadnia zaskarżenie wydane w niniejszej sprawie wyroku.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego, pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie pozostawał bezsporny i został prawidłowo przedstawiony przez Sąd Okręgowy. Nie budzą także wątpliwości Sądu Apelacyjnego: trafność rozstrzygnięcia i rozważania przedstawione na jego uzasadnienie.

Zgodnie z art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

M. R., urodzony (...), od dnia 6 października 2006r. ma ustalone prawo do emerytury w obniżonym wieku. W dniu 26 października 2011r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem 65 roku życia. Poza sporem pozostaje również, że ubezpieczony spełnia warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz że po osiągnięciu wieku 65 lat pozostawał w zatrudnieniu, a z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po 31 grudnia 2008r.Po

W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak przeszkód do zastosowania w wypadku ubezpieczonego art. 26 przy obliczeniu wysokości emerytury przyznanej na podstawie art. 27. Zauważyć bowiem należy, że w art. 55 mowa jest o spełnieniu warunków

do uzyskania emerytury określonych w art. 27. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wystąpienie z wnioskiem o emeryturę (o którym mowa w zdaniu 2 omawianego przepisu) należy wiązać z tym konkretnym świadczeniem (emeryturą z art. 27), a nie ze złożeniem (wcześniej) wniosku o jakiegokolwiek świadczenie emerytalne, przysługujące na innej podstawie prawnej. Nie ulega wątpliwości, że z wnioskiem

o taką emeryturę skarżący wystąpił po 31 grudnia 2008r., zatem przysługuje mu prawo do obliczenia wysokości tego świadczenia na podstawie art. 26.

Mając na uwadze powyższe, skoro nie zachodzi zarzucane apelacją naruszenie prawa materialnego, z mocy art. 385 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

/-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA W. Nowakowski /-/ SSA W. Bzibziak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR